

VALKENBURG ANNO 1940

"EEN DORP IN BEWEGING"

Een plattegrond van Valkenburg in 1860 geeft bebouwing aan langs de Straatweg en het centrum, bestaande uit een aantal boerderijen rondom de kerk, arbeiderswoningen en fabrieken langs de oude Rijn. Een tachtig jaar later ziet dat beeld er nog net zo uit. De laatste 40 jaar is Valkenburg danig uitgebreid. "Een dorp in beweging" begint in 1940 bij de wederopbouw.

VALKENBURG'S CENTRUM.

Ruim 40 jaar heeft het geduurd voor dat het dorp weer kon spreken van een centrum dat af is. Met de bouw van de nieuwe winkel van van Stijn is het centrum van Valkenburg gereed gekomen en zal er de komende tientallen jaren weinig veranderen rondom het Castellumplein. Of zal ook het winkeltje van de Jong niet aan de vernieuwingsdrang ontkomen? Dat hoekwinkeltje herinnert nog aan Valkenburg anno 1940.

De meidagen van 1940 zijn bepalend geweest voor het nieuwe gezicht van de dorpskom. Na 5 dagen oorlog was er van de bebouwing in het centrum weinig meer over.

In 1941 werd met de wederopbouw van het centrum begonnen, maar op bepaalde plaatsen in het dorp kwam men niet verder dan puin ruimen. De Valkenburgse bodem bleek een belangrijke bron van historische gegevens te zijn. 19 eeuwen terug werd hier een castellum gebouwd, en vormde Valkenburg het meest noordelijke puntje van het Romeinse rijk. De wetenschap kreeg alle medewerking en Valkenburg had vele jaren geen echt centrum.

De huidige vorm dankt het dorp aan het feit dat ieder jaar in september Neerlandsch oudste paardenmarkt wordt gehouden. De bijbehorende gemakkelikheden aarden het meest in het centrum van het dorp. Zo heeft Valkenburg dan sinds 1980 een Castellum plein.

DE ZUID-WESTELIJKE UITBREIDING

1945 - 1965

De wederopbouw hield meer in dan alleen een herstel van het centrum. De eerste grote uitleg van het dorp was in zuid-westelijke richting. In 1938 reeds verschenen huizen op de nog open plekken langs de Middenweg. In 1942 werden 12 woningen opgeleverd en een nieuwe straat ontstond; de Burg. Lotsystraat, lopend vanaf de punt met een grote bocht naar de Kruisweg. De verdere uitbouw moest wachten tot na '45.

Daarna ging de woningbouw in een gestaag tempo. De Lotsystraat kreeg 2 gezichten. In 1951 verrezen er 30 woningen aan de nieuwe Marinuspoststr. In 1953 was de honderste naoorlogse woning een feit. Pas 7 jaar later werd de zuid-westelijke uitbreiding voltooid met de eerste "hoogbouw" in het dorp; de flat aan de Marinuspoststraat.

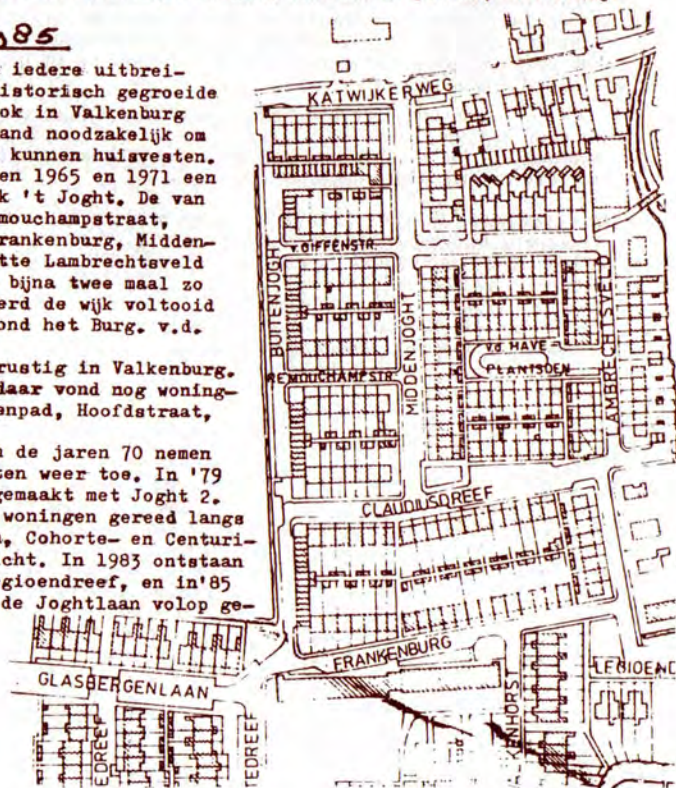

In die 7 jaar heeft men niet stilgezeten, maar concentreerde men zich in oostelijke richting. Tot 1949 had huize "Welgelegen" het alleen recht in 't Boonrak-noord. In dat jaar werd de gereformeerde kerk in gebruik genomen. Een jaar later kwam de Rijnlaan met acht marinewoningen. Pas 4 jaar later werd de oostelijke uitbreiding echt ter hand genomen. Het leek wel of men verwacht had op het gereedkomen van de burgemeesterswoning. In ieder geval vanaf 1954 tot 1958 kreeg "Kees de melkboer" er een aardig wijkje bij. Ook deze uitbreiding kreeg (in 1963) zijn afronding in de vorm van hoogbouw nabij de punt.

In die twintig jaar gebeurde er meer. Ook de vanoudsher bestaande wegen werden benut voor bouwactiviteiten. Op de hoek Broekweg-Marinuspoststr. werd in 1958 een nieuwe school gebouwd. In dat jaar werden ook de "vijf-huisjes" aan het Marktveld gesloopt, en vervangen door nieuwbouw. In de het begin van de jaren '60 vond woningbouw plaats langs Hoofdstraat, Katwijkerweg en Broekweg. Naast de brandweergarage verrees een nieuwe muziek tent en in 1962 was de feestelijke opening van het dorpshuis; het veldje werd plein.

1965 - 1985

Tot dusver paste iedere uitbreiding binnen de historisch gegroeide dorpskom. Maar ook in Valkenburg werd nieuw bouwland noodzakelijk om haar inwoners te kunnen huisvesten. Zo ontstond tussen 1965 en 1971 een geheel nieuwe wijk 't Joght. De van Giffenstraat, Remouchampstraat, Claudiusdreef, Frankenburg, Middenjoght, en tenslotte Lambrechtveld maakten het dorp bijna twee maal zo groot. In 1971 werd de wijk voltooid met woningbouw rond het Burg. v.d. Haveplantsoen. Daarna werd het rustig in Valkenburg. Slechts hier en daar vond nog woningbouw plaats; Botenpad, Hoofdstraat, Lambrechtveld. Aan het einde van de jaren 70 nemen de bouwactiviteiten weer toe. In '79 wordt een begin gemaakt met Joght 2. In 1980 komen 60 woningen gereed langs de Glasbergenlaan, Cohorte- en Centuriondreef en Duinzicht. In 1983 ontstaan Valkenhorst en Legioendreef, en in '85 zal er ook langs de Joghtlaan volop gewoond worden.

't Joght

EEN NIEUW CENTRUM

In de jaren 70 werden er niet veel woningen gebouwd, maar vonden wel interessante bouwactiviteiten plaats. Juist toen de traditionele woningbouw op een laag pitje stond, kwam er langs de Broekweg een uniek project tot stand. Eerst de Wei en later het Zwammerveld zorgden voor een eigen bejaardenhuisvesting, compleet met een dienstencentrum. Nog in de jaren 60 kreeg Valkenburg een eigen bankgebouw, werd het café aanzienlijk uitgebreid, en maakten de huisjes van Romein en van Dijk plaats voor een dokterspraktijk.

De opvallendste gebeurtenissen hebben we dan nog niet gehad; de vernieuwing van het centrum. Anno 1984 is de dorpskom totaal veranderd met een geheel nieuwe Lange steeg, Kruisweg, Marktveld, Castellumplein, en straks het Mallinkrodtveld. Om tenslotte te besluiten met het gebeuren van de jaren '80, een eigentijdse sporthal op een plek waar ontzettend veel geschiedenis verborgen ligt.

Deze folder is een uitgave van de vereniging "OUD VALKENBURG". Zij geeft een toelichting op de bouwactiviteiten van de gemeente Valkenburg sinds 1940. De veranderingen en uitbreiding van het dorp de afgelopen 45 jaar zijn door de vereniging in beeld gebracht, en te bezichtigen op de tentoonstelling "Een dorp in beweging", welke wordt gehouden op de verenigingsmarkt van zaterdag 2 juni 1984.

U ziet de vereniging houdt zich niet alleen bezig met het rijke historische verleden van het dorp, maar laat u de talrijke(en voor u herkenbare) ontwikkelingen van de laatste jaren zien als meest recente geschiedenis van een oud dorp op een terp langs de oude rijn.

De vereniging "OUD VALKENBURG" bestaat zo'n 8 jaar. U kunt het werk van de vereniging ondersteunen door lid te worden. Voor slechts f7,50 per jaar bent u lid van de vereniging. U kunt zich opgeven bij het bestuur, die thans bestaat uit de volgende leden:

- dhr. N. van 't Wout, voorzitter.
- Mevr. C.Oesterholt - Vis, secretaris.
- dhr. H.Imthorn, penningmeester.
- Mevr. A. Bol - Eikenbroek
- dhr. H.Iterson.